Genius loci...

Posudek bakalářské diplomové práce

Autor práce: Martina Svobodová

Název práce: Reflexe bojů mezi rody Minamoto a Taira v japonské literatuře se zaměřením na Příběh rodu Taira

Oponent: Sylva Martinásková

Hodnotící kritéria:	**Známka:**
Stanovení cílů práce a jejich dosažení	C
Studentka si za cíl své práce stanovila rozbor děje *Příběhu rodu Taira*, jeho následné srovnání s historickými fakty a komparaci děje s dalšími literárními díly dostupnými v českém jazyce zachycujícími dané období. Dále se pokouší charakterizovat klíčové postavy příběhu. Vzhledem k omezenému prostoru bakalářské práce není reálné všechny vytýčené cíle uspokojivě naplnit, čemuž odpovídá také výsledná podoba práce. Z tohoto důvodu shledávám stanovené cíle jako pouze částečně dosažené. Vhodnější by možná bylo držet se jen některého z dílčích cílů a ten rozpracovat podrobněji – např. srovnání děje beletristického díla s historickými fakty, nebo srovnání různého uchopení klíčových postav příběhu (zde by bylo nutné uváženě volit analyzovaná díla, neboť v některých jsou středem pozornosti Tairové, v jiných zase Minamotové).	
Struktura, metodologie a argumentace	C
Struktura předkládané práce je rozvržena vhodně, nicméně výhrady mám k samotnému zpracování jednotlivých oddílů. Oddíl věnovaný častým motivům (v druhé kapitole) mohl být rozpracován více. Zde nacházíme spíše strohý výčet několika motivů, z nichž nejlépe, byť dost stručně byly zpracovány motivy odplaty žhářstvím a předtuchy budoucnosti. Naopak popis oblečení snad ani nelze považovat za motiv, tomuto jsou v práci věnovány pouhé tři řádky textu. Z druhé kapitoly není nic podstatného vyvozeno.	

Třetí kapitolu („Společensko-historické pozadí“) tvoří jen zhruba dvě stránky. Pakliže je jedním z hlavních cílů práce srovnání fikce s realitou, očekávala bych tu více rozpracovaný historický kontext a jeho zdařilejší zakomponování do analýzy literárního díla.

Čtvrtou kapitolu („Charakteristika vybraných hlavních postav“) hodnotím jako poněkud nevyváženou. Zatímco postava Kijomoriho je charakterizována vcelku dobře a uspokojivě se autorka vypořádala také s postavami Šigemoriho a Joritoma, ostatní postavy jsou nepříliš detailně zpracované. Jošicune, jeden z ústředních protagonistů řady literárních děl pojednávajících o bojích mezi Tairy a Minamoty, je zde analyzován slabě, spíše jsou shrnuty hlavní body dějové linie, které se ho týkají. Autorka sama píše, že „Jošicune je jedním z nejoblíbenějších japonských historických hrdinů“ (s. 15). I z tohoto důvodu by bylo záhodno pokusit se srovnat, jak jednotliví umělci postavu Jošicuneho vykreslují a prezentují. Namísto v Předmluvě avizovaného záměru porovnat *Heike monogatari* s dalšími literárními díly na toto téma se v oddíle věnovaném Jošicunemu (s. 15–16) čtenář dozví jen to, že hra „Benkei na lodi“ zachycuje Jošicuneho útěk, že ve hře „Jošicune mezi květy sakur“ se tento brání obviněním ze strany Joritoma a že Jošicune se objevuje rovněž v populární kultuře (zmíněn je jeden film a jeden seriál). To ovšem není charakteristika postavy. V případě dalších protagonistů zmiňovaných v této práci (Šizuka, Benkei, Jošinaka, Tomoe, Kenreimon), jež jsou postavy spíše vedlejší, nikoli hlavní (viz nadpis kapitoly), se také nedá hovořit o charakteristice.

Nejvíce prostoru je v práci věnováno páté kapitole („Děj v porovnání s historickou literaturou“), která ovšem působí spíše dojmem převyprávění děje jednotlivých částí *Heike monogatari*. V této klíčové kapitole také není dostatečně zřetelně rozlišeno, kdy se jedná o parafrázi příběhu románu a kdy o historická fakta, resp. zda příběh je, nebo není v souladu s realitou, aby bylo patrné, jak moc se umělecké dílo odklání od reality. Typickým příkladem nechť je otázka věku Kijomoriho v době jeho úmrtí. Zde by se jistě nabízela konfrontace s údaji v odborné literatuře.

Některé formulace diplomantky jsou poněkud nepřesné či zavádějící – např. „Minamotové se na dlouhou dobu dostali do čela nově vzniklé vojenské vlády“ nebo „jeho [Joritomovi] potomci pak z tohoto postu řídili chod země až do roku 1333“ (obojí s. 10). Po Joritomovi byli v pozici šóguna krátce dva jeho synové, poté však o obsazení této pozice rozhodoval rod Hódžó (z nějž pocházela Joritomova manželka) a býval obsazen dokonce příslušníky dvorské šlechty. Nelze tedy rozhodně hovořit o „Minamotech“ a „Joritomových potomcích“.

Autorka opakovaně vytýká *Příběhu rodu Taira* historickou nepřesnost – tvrdí, že vlivem ústního předávání příběhů zahrnutých v tomto románu se mohly odklonit od skutečných historických událostí (s. 5), jako důkaz historicky nepřesného díla vidí také výskyt nadpřirozených úkazů a bytostí v příběhu (s. 9) apod., nesmíme ovšem zapomínat na zásadní fakt, že *Heike monogatari* je primárně umělecké dílo, feudální hrdinský epos, který neusiluje o objektivní zachycení reality, nejedná se o kroniku, v potaz musíme brát autorskou licenci, přirozenou tendenci některé protagonisty idealizovat a rovněž tehdejší odlišné nazírání na pověry a rozličné zdánlivě nadpřirozené jevy. Můžeme tedy konstatovat, že literární dílo se od historie v něčem odklání, to mu ovšem nelze vytýkat.

Jazyk, stylistika	B

Práce je napsána kultivovaným jazykem s minimem pravopisných chyb. Místy je ale zřejmá jistá stylistická nevyváženost některých pasáží textu (např. co přesně má být „literatura k japonským dějinám“? – s. 5). Japonská jména nejsou důsledně skloňována (opakovaně Nidžó, Širó).	
Formální náležitosti, odborná literatura, bibliografický aparát	C–D
Předkládaná práce má některé zcela zásadní nedostatky. Neobsahuje jisté povinné části – ediční poznámku, anotaci obsahující klíčová slova, počet znaků, počet zdrojů atd. Nestandardně zde nacházíme „Souhrn“ (zřejmě suplující abstrakt), dále namísto úvodu kapitolu „1. Předmluva“ následovanou kapitolou „2. Úvod“, což je poněkud matoucí. U použité citační normy je běžné u prvního výskytu daného zdroje uvádět plný bibliografický údaj, nejen jméno autora a odkaz na stránku. V případě autorství více lidí – zde Reischauer a Craig – je nutné uvádět oba autory. Tituly knih se běžně píšou v kurzivě. Namísto pomlček autorka opakovaně používá spojovníky, poznámky pod čarou nejsou důsledně zakončovány tečkou.	
Navrhované celkové hodnocení	**C**

Témata pro obhajobu, připomínky a doplňující otázky:

1. Uveďte, s jakou odbornou literaturou a jakým způsobem jste primárně srovnávala události reflektované v *Heike monogatari*.
2. Pokuste se shrnout, v čem se příběh románu *Heike monogatari* nejzásadněji odklání od skutečnosti.
3. Charakterizujte postavu Jošicuneho a srovnejte vykreslení této postavy v jednotlivých v práci uvedených dílech.

V Olomouci, dne 20. srpna 2018

Sylva Martinásková